

Zalán Tibor
**Két színpadi játék
unferlédi; Szása i Szása**
Fekete Sas Kiadó, 2016, 192 oldal, 2300 Ft

Az eredeti darabokban és adaptációkban mindinkább bővelkedő dús drámai termés e két tragigroteszkje szervesen illik egy kötetbe. Vérbeli Zalán-alkotás mindkettő, tárgyakat is egymás melletti gyehenna-bugyrok társadalmi szennye gőzölgeti a szövegbe az 1990 körüli, utáni idők nagyobb dicsőségére. Az *unferlédi* „karriertörténet, negatívba mártva”, G. B. Shaw és a *My Fair Lady* copyrightját, valamint Novák János ötletét kama- toztatva; a *Szása i Szása* „tragikomikus fantáziálás egy elsüllyedt világról”: bohózzati rajzolat a kisvárosi szovjet (ukrán, orosz) és magyar „vegyes vállalkozás” seftjéről.

Az előbbi színművet még nem játszották. Feszés, szokatlan szerkezete kemény feladat elé állítja majd interpretálóit. A cselekmény időben visszafelé perog. A mélyből indulunk, felfele-vissza jelenetről jelenetre: rá kell döbbernünk, hogy a „fent” is eleve „lent” van. Fertőben. Itt nem egy tanulatlan, szögletes fiatal nőalak felemelő kiteljesítéséről, mesterének pozitív erkölcsi-érzelmi változásáról van szó, hanem fordítva:

Felsüllyedt világok

Tarján Tamás könyvajánlója

egy művelt nő (tanár) lealacsonyításáról. Pusztá fogadásból, maffiózók kedvteléséből. A vígjátéki szál sem hiányzik (elég egy-két nevet elárulni: az egyik főfigura Honti „professzor”, anyja: Hanna, rivális szövetségese: Pöcsesinszky „ezredes”). A fonák képvisor torokszorító, különösen a hősnő folyamatos beszédképességének elvesztése. Dadogó, állatias szövegcafatjai szexuális s egyéb áthallásokat is kifejeznek. A Kerékgyártó István *Rükvercével* rokonítható darabban Zalán mindössze annyit vét, hogy egy instrukcióban fölölegesen árulja el: kiből ki lesz. Ennek híján is értenénk: a poétikus Lilla név miért adja át helyét az egyébként dallamos Dzszenifer névnek (azaz épp fordítva).

A *Szása i Szása* címében is sokat bíz a nevekre. Három férfi- és három nőfigurát is Szásának hívnak, szólítanak, becéznek. A franciás bohózzati technika egyik bizonyága, hogy ők hatan összesen öt házaspárt képeznek a számos fordulat következtében. Az alvilág itt a trágyadomb alatt mint kényelmes, szaunás menedék búvik meg, hatalmas műanyag kakas felü-

gyeli a felvilágot kémlelő, a bűzhalmomból ki-kidugott periszkópokat. A szójátékosság, a brutális nyelvezet olykor túlzó. Mai dialógusokban megszoktuk. Annál újszerűbb Zalán befejező csavarja, mely nem a „ha vége jó, minden jó” jegyében vesz búcsút a Szásáktól, a tank-, gépfegyver-, olaj- és egyéb bizniszek haszonélvezőitől.

A Szása-siserahad már színpadra is lépett, tavaly, Szegeden, Merő Béla rendezésében, aki tucatsnál több premier létrehozásakor dolgozott együtt az íróval. Ő a Tibor személynevet javasolta a két nem Szása szereplőnek, Zalán viszont természetesen a Bélát adta a párttitkár és a pap nevéül a keresztségben. Békéscsaba – dramaturgként itt tevékenykedik Zalán Tibor – az *unferlédi*ben is felbukkan, s egy „ottani emberünk”, bizonyos Merő szintén. Bízunk benne, hogy egyrészt a Viharsarok teátruma megszólítva érzi magát, s nem hagyja papírszínháznak a még nem játszott darabot, másrészt a Szása... ősbemutatóját is mielőbb követik újabb premierek.